

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "

Helyben házhoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 szombat utáni napok kivételével.

Ezeresztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaszolgáltatására
 vagy megőrzésére nem vállal felelősséget.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 3 fillér.

NAGYVÁRAD, július 5.

Az aratás.

(K. Ö.) Nem ismerünk oly kereseti ágat, mely az aratás nagy jelentőségétől áthatva nem lenne. Uton-utfélen halljuk, ha a gazdának nincs pénze, nem boldogulhat az ipar, mert nincs fogyasztóközönsége. Ha nem sikerül az aratás, nem lesz mit kivinnünk, tehát a közvetítő kereskedelem fog pangani. Ipar és kereskedelem tehát a mezőgazdaságra kénytelen támaszkodni, ha boldogulni akar.

Mégis ha arról van szó, hogy a mezőgazdaságnak siessünk segítségére törvényes intézkedésekkel, akkor az ipar és kereskedelem képviselői vállvetve neki rontanak a törvényhozásnak és azt egyoldalúsággal, túlzásokkal vádolják. Nem gondolván meg azt, hogy Magyarországon még nagyon sokáig a mezőgazdaság lesz az az ősforrás, melyből államnak és társadalomnak merítenie kell, a mit tehát a mezőgazdaság érdekében áldozunk — ha ugyan áldozatokról lehet szó — azt a nemzeti vagyonosodás érdekében tesszük.

Ha figyelemmel kísérjük más államok gazdasági politikáját, egy igen figyelemre méltó változást veszünk észre. A manchesteri iskola behatása alatt a nemzetek soká a merkantilis irány követése mellett keresték boldogulásukat. Ebben előljárt Anglia és a mit ez az ország sikereiben elérni tudott, azt a kontinens államaiban a merkantilisták úgy tudták feltüntetni, mint a merkantilizmus diadalát. Ki lett adva a jelszó, hogy csak a merkantilis

politika védőszárnyai alatt boldogulhatnak a nemzetek. Mi, a kik a politikai és gazdasági új berendezkedésben mindenkor jelszavak után indultunk, mi is csak azt tettük, a mit szomszédainktól tanultunk. Mindenáron modernnek és kulturállam akartunk lenni. Pedig ez nem lehetünk volna, ha ultra (doktrinér) liberálisokká és merkantilistákká át nem vedlünk.

Sok dologgal nem számoltunk és ez keserű csalódást, még több veszteséget okozott nekünk. Merkantilisták akartunk lenni és nem volt iparunk, máig sincs. Nincsen pénzünk és a külföldnek adózunk. Kereskedelmi mérlegünk passzív. De még ha aktiv, ez is csak azt jelenti, hogy egy évnek munkájából másnak van haszna, mert a mi hasznot produkáltunk, az az adósságok kamata címén külföldre vándorolt. Mégis merkantilisták akarunk lenni, mikor egyik részről sem rendelkezünk annak előfeltételével.

Másrészt azonban van mezőgazdaságunk, mint közgazdasági ág extenzíve s intenzíve a legfejlettebb és leghatalmasabb. Ez a mezőgazdaság most válsággal küzd ugyan, de nem a túltermelés miatt, nem a tengerentúli verseny és a konjunkturák miatt, hanem első sorban azért, mert a kiegyezés óta oly gazdasági politikát folytattunk, mely mindenben az őstermelést gyöngítette. Az ipar és kereskedelem érdekében hozott törvények és kedvezések a mezőgazdaságot gyengítették, kereskedelmi szerződéseink a mezőgazdaságra mértek halálos csapást, kiegyezésünk Ausztriával a közös vámterület kihasználását tette lehetetlenné a mezőgazdaságra nézve. Pedig ha *nemzeti kormányaink*

lettek volna, Ausztriával mindig tudtunk volna oly kiegyezést kötni, mely mezőgazdasági szempontból a közös vámterületet a magyar mezőgazdaság erősítésére tudta volna kihasználni. És akkor a tengerentúli verseny és a konjunkturánk kevésbé árdeprimáló hatást tudtak volna gyakorolni.

De bármiképpen áll a dolog, annyi bizonyos, hogy a külföldi államok azt a rendszert, mely a földet semmibe sem veszi, kezdik sorjában sutba dobni. Angolország, Franciaország, Németország s Olaszország egymásután arra a politikára kezdenek áttérni, mely a mezőgazdaságot részesíti fokozottabb védelemben.

Nekünk ezt már régen meg kellett volna tennünk, mert nekünk a mezőgazdaságunk mindenünk. Az aratás esélyeitől függővé van téve egész közgazdasági életünk. Mégis semmit sem tettünk abban az irányban, hogy az aratást el ne értéktelenthessék az a spekuláció, mely nemzetközi jellegénél fogva mindenütt a nemzetvagyont megrontására tör. Nemzetgazdasági szempontból pedig szükséges, hogy az arasson, akit szántott és vetett. A nemzeti vagyonosodásnak ez az alfája. Amit Isten adott, ember el ne vegye.

Uralkodók találkozása.

Koppenhágai távirat szerint a fredensborgi kastélyban nagy előkészületeket tesznek az orosz csári és az angol királyi pár fogadására. A felségek augusztus havában érkeznek Fredensborgba, a hol néhány hetet fognak együtt tölteni.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Öngyilkossági kísérlet.

Írta: Hantke Emil.

Egyszer már ezt is megtettem. Utóvégre sok mindent megtesz az ember, amit később megbán. Én is eddig meg mindent megbántam, csak ezt az egyetlen egyet nem. Pedig éppen ez nem sikerült.

Ugy történt, hogy meglepett a világfájdalom. A mi nem is csoda! Minden reggel bal-lábbal keltem fel, a suszterem már három hete ígérte, hogy haza hozza a cipőt, a szivarjaim közül csak minden kilencedik szelelt, az utcái öntözők hasba locsoltak és tönkre tették vadonájú fehér mellényemet, Ilonka kezdett elhídegülni tőlem (mégis volt kimélet benne, hogy nyáron csinálta) és... és még annyi sok minden, hogy megfogadtam, miszerint engem nem fog többé senki és semmi bosszantani, de meg elkészeríteni sem, hanem mert ugyis utjába vagyok mindenkinek, hát egyszerűen elteszem magam láb alól. Mivel pedig erre az eddig fel-talált eszköz, egyedül az öngyilkosság, én is ezt voltam kénytelen választani.

Rendes sétámról hazajövet utólért az eső és bőrig áztam. Ekkor fogamzott meg bennem az eszme, hogy miképpen vetek véget ebrudon

hányt életemnek. Ki fogok menni a vasuti hid-hoz és megiszom egy üveg strichnint. Ha látom, hogy jön egy vonat megszurom magam és a sinekre fekszem, de előbb egy kötelet kötök a nyakamra. A bal karomon az ereket felvágom és a jobbommal egy revolvert szorongatok, hogy mikor a mozdony rám tapos föbe löhessen magam. Így aztán megpróbálom az öngyilkosság minden fajtát, hogy tudtam biztosan melyiket ajánlom a legjobban. Iszom mérget, megszurom magam, és mikor a mozdony össze akar taposni meglövöm magam. Osszetaposás után egyik oldalom jobbra, a másik balra hull. A jobb oldali részem a kötél segítségével függve marad vagy a hidon, vagy egy fűzfán, a baloldali részem pedig belehull a vízbe. Így aztán lesz mérgezés, szurás, összetaposás, lövés, akasztás, érvágás, vízbefulás, csak meg fogják tudni állapítani a halál-okát?!

Hát persze hogy nem sikerült! Annyian fűrődtek a hid lábánál, hogy még a kísérletet sem lehetett megkísérelni. A helyett kedvet kaptam fűrődni és a míg benn ültem a vízben, valaki kilopta az órámat a mellényemből.

Kezdtem a guta segítségével ütődve lapulni. Hát ezért kell nekem e világon lenni? Nahát megmutatom, hogy azért sem leszek!

Iszonyu hőség köszöntött be. Még a magamfajta életunt emberek is forrtak megolvadtak. Es még ilyen állapotban is, nem a fejemre

esik egy darab cserép, a mint megyek egy ház előtt el.

Már az arczziném is ciznóber színű lett a sok megpróbáltatás és sikertelenség miatt. Végre! Egy déli harangszó meghozta a megszabadító eszmét.

Véget vetek életemnek! És nem fogom igénybe venni sem a vizet, sem a mérget, sem a kötelet, de még a fegyvert sem, ... hanem a napsugarat. Mikor legforróbban tűz le a nap délben, mikor legkevesebben járnak az emberek az utcán, kiállok egy kis kapuba hajadon-fővel és várom türelmesen míg a nap sugarai annyira átjárják arra az alkalomra legrövidebbre lenyirt koponyámat, hogy napszúrás folytán élettelenül összeesem. Akkor aztán locsolhatnak hasba, meg verhetnek föbe cserépdarabbal, én már nem bánom!

Jakab napkor történt. Oly forróság volt, hogy nagyobbat még kívánni sem lehetett volna. Egész délelőtt kellemes emlékeimtől búcsuztam, mikor pedig ütött az utolsó óra és rákezdtek a déli harangozást, ünneppélyesen feketébe vágtam magam és oda álltam egy emeletes ház alá levett kalappal. Egyik kezemben hőmérő, a másikban óra.

12 óra 10 perc — 38 fok meleg. Az egész arcom csurom víz az izzadságtól.

12 óra 25 perc — 42 fok meleg. A feketé ruhám kezd zöldülni a hőségtől.

Az igazságügyminiszter rendelete a gyermekek védelméről.

Plósz Sándor igazságügyminiszter körrendeletet intézett az ország összes bíróságaihoz és ügyészségeihez, melyben a bírói és ügyészi karnak a gyermekvédelem terén kifejtendő közreműködését jelöli meg. A rendelet meghagyja a büntetőbíróságoknak, hogy mindazon ügyekben melyekben gyermekek kintása, elhanyagolása, koldulás vagy erkölcstelen czélokra való felhasználása képezi a vád tárgyát, az iratokat a büntető eljárás befejezése után hivatalból tegyék át az illetékes gyámhatósághoz még akkor is, ha felmentő ítélet hozatott volna, de a gyermekek szükséges gondozása kellek nem látszik biztosítottnak.

Szerbia monarchiánk ellen.

A belgrádi félhivatalos »Dnevnik« az ószerbiai arnauta vérengzésekről írva, bár burkoltan, de félreérthetetlenül erős támadást intéz Ausztria-Magyarország ellen s azzal vádolja, hogy az arnauták vérengzését Ausztria-Magyarország készítette elő. Azt állítja többek közt hogy az arnauták csakis az orthodox hitű keresztényeket, tehát a szerbeket gyilkolják le s a katolikusok közül senkinek se volt bántódása. Ez azt bizonyítja, hogy az arnautákat egy igen jól ismert nagyhatalom — itt az osztrák-magyar monarchiára czélok — bujtogatja föl arra, hogy autonómiát követeljenek vagyis bocsulják meg magukat a szerbeken. Az arnauták fellázításával pedig az a czélja »annak« a nagyhatalomnak, hogy ürügyül szolgáljon »rendhelyreállítás« czimén a beavatkozásra.

A kereskedelmi miniszter és munkásügy.

Hegedüs Sándor kereskedelemügyi miniszter az ország nagyobb iparvállalatainak vezetőit enquétere hívta össze, hogy megbeszéljék: mily intézkedésekkel volna elérhető, hogy a gyárakban lehetőleg és első sorban magyar munkások alkalmaztassanak? Közvetlen okot erre az enquétere több a miniszterhez a miatt beadott panasz szolgáltatott, hogy a külföldi munkavezetők a munka beosztásánál hon-

fitársaikat a magyar munkás rovására előnyben részesítik. A három napon át folytatott értekezleten az a nézet nyilvánult, hogy intézkedésre egyelőre nincs szükség; a legtöbb gyárban nincs is külföldi munkás, ahol pedig van, ott szükség van rá s oly hamar alkalmazkodik, hogy gyermekei már rendszeren magyarul beszélnek.

ORSZAGGYÜLES.

A főrendiház ülése.

Budapest, jul. 5.

A főrendiház ma foglalkozott a képviselőházban letárgyalt törvényjavaslatokkal. **Zichy Nándor** gróf komoly kritikái után elfogadták a közigazgatás egyszerűsítéséről szóló törvényjavaslatot.

Az összeférhetlenségi javaslatnál **Eszterházy** gróf megtette a már ösmert nemzeti-ségi indítványait, míg **Keglevich István** és **Zichy Nándor** gróf élénk hozzászólásai elevenséget hoztak a vitába.

Széll Kálmán miniszterelnök felszólalása után a főrendek általánosságban elfogadták a törvényjavaslatot.

Elnök: **Csáky** Albin gróf.

Elnök betérjeszti a kvóta döntést, melyet a főrendiház tudomásul vett. Kijelenti, hogy **Ambrózi István** báró interpellációt jelentett be, melyet az ülés végén fog megtenni.

Elfogadják aztán: A zárszámadásokról, A községi és városok fogyasztási adójának ideiglenes rendezéséről szóló törvényjavaslatokat.

Gróf Majláth József: Örömmel üdvözlö a hét éven felüli gyermekek gondozásáról szóló törvényjavaslatot s azt elfogadja. Ezt s a szent korona egyik órének megválasztásáról szóló törvényjavaslatot elfogadták.

A közigazgatás egyszerűsítésénél.

Gróf Zichy Nándor: Rámutat arra, mennyire hiányos a mi közigazgatásunk. Ezzel a revízióval meg van támadva önkormányzati rendszerünk. Az egész javaslat nem egyéb gyenge próbálkozásnál kihatóbb hatás nélkül. Örülne, ha a miniszterelnök a megyei autonómia régi rendszerét állítaná vissza. A javaslatot nem fogadja el.

Széll Kálmán miniszterelnök kijelenti, hogy nem értette meg kellek **Zichy** gróf kifogásait.

Erre **gróf Zichy Nándor** újból megteszi kifogásait.

Széll Kálmán miniszterelnök: Eloszlatni igyekszik előtte szóló aggályait. Czélja volt a kormánynek a közigazgatás kezelési munkáját minél inkább egyszerűsíteni. A közigazgatást reformálni akarja, de csak az autonómián belül. Azt tartja, hogy ilyen nagy reformot csak is folytatólagosan lehet keresztüli vinni. Kéri elfogadni a törvényjavaslatot.

A főrendiház többsége elfogadja a javaslatot.

A részleteknél.

Az 1-ső szakasznál

Gróf Zichy Nándor: Félti a pénzkezelést az államtól, mert ez által sértve lenne az autonómia.

Széll Kálmán miniszterelnök azt mondja, hogy tisztán egyszerűsítés szempontjából bizta az állami adóhivatalra a pénzkezelést. Így legalább a hűtlen kezeléseknak is elejét lehet venni.

A főrendek elfogadták a szakaszt.

A többi szakaszt vita nélkül fogadták el.

Az összeférhetlenségi törvényjavaslatnál

Eszterházy János gróf: Nem látja teljesnek ezt a törvényjavaslatot. Módosítást fog benyújtani a politikai és erkölcsi összeférhetlenségről. Különösen a nemzetiségekre, a politikai elitéltekre akarja ezen erkölcsi összeférhetlenséget kimondani.

Kimondatni kívánja, hogy mindazok, akik hazaellenes nemzetiségi igazgatás miatt elítéltek, politikai kihágást elkövetők s a kik a külföldről hazaellenes czélokra pénzt fogadnak el, összeférhetlennel legyenek. A másik módosítása az, hogy a főrendekről szóló törvényjavaslat először itt a főrendiházban tárgyalassék.

Keglevich István: A törvényjavaslatot úgy általánosságban, mint részletében elfogadja jöllehet annak sügösségét nem látja. Lényeges különbséget e között s az előbbi között csak abban lát, hogy ez alkalmazva lesz, míg az előbbeni alkalmazva nem volt. Ha már meghoztuk ezt a törvényt, szükséges, hogy ehhez mértén reformáljuk a főrendek összeférhetlenségét is.

Csatlakozik ahhoz, hogy a főrendek összeférhetlenségét első sorban a főrendek tárgyalják.

Zichy Nándor gróf: Nem osztja előtte szólók nézetét. Nem tartja a főrendiház mel-

12 óra 35 perc — 43 és fél fok meleg... Az emeletről valaki az ablakon egy vázából virágostul kiönti a vizet és rám zudul az egész.

Letörtem! Mint egy élettelen tuskó úgy vesztegeltem pukkadással vegyest az avataltan beavatkozás folytán. Hát minden összeküzdött ellenem? tört ki végre egy veterán bakfischéhez hasonló ingadozó alt hang belőlem. Hát mért kinezol te czudar világ?

— Ne haragudjék a tekintetes ur — szólalt meg egy hang mellettem.

Arra nézek. Egy egyszerű Zsuzsi kinézésű cseléd motyogott hozzám.

— Maga öntött le?

— Nem én tésur.

— Hát ki volt az a pimasz?

— A kisasszony! De az is véletlenül. És éppen azért kéreti az urfít, hogy ne haragudjék és addig míg kifacsarjuk, meg rendbehozzuk tessék feljönni.

— Nem bánom én ha mindjárt ki is mángorultok! Menjünk hadd lássam azt a kisasszonyt.

Felértünk az emeletre. A folyosón egy megnyerő képességgel bíró arcú öreg ur meg egy fogalom fogadott. A fogalom a szépség fogalma volt. Tehát csinos fél lakk cipő, tekete szoknya és kedves kék pettyes mellkötő volt rajta. Es hozzá mosolygott.

— Hát édes öcsém már engedjen meg — szólalt meg az öreg ur — de ez a szeles leány az oka mindennek.

A fogalom elpirult és így szólt:

— Nem láttam, hogy maga ott lenn áll, különben nem öntöm le!

— Oh kérem, még egész jól tetszett csinálni! Legalább megmentette az életemet.

Akkor látom, hogy az öreges ur meg a fogalom is, mint egy kérdőjel merednek rám.

— Ejnye ez igazán érdekes lehet! Na majd elmeséli — ugy-e hogy nem ebédelt még, hát legyen szerencsém szerény asztalomnál. — Addig is jöjjön vegye magára az egyik kabátomat, míg a magát Zsuzsi rendbehozza.

— Hát csakugyan Zsuzsinak hívják?

— Ugy azt! De mit csodálkozik rajta?

— Hogy milyen nagyszerű ándungom volt.

— Na menjünk öcsém! A ne em Hencz Elek földbirtokos, ez meg a lányom: Ida.

— Örülök a szerencsének, én Boros Jenő betegsegélyző egyleti titkár vagyok.

Rám vettem az öreg ur egyik kapuját és bevonultunk az ebédlőbe.

A koszt egy étel mint ital dolgában megnyerte tetszésemet. De leginkább megnyerte Ida. A fogalom az ebéd vége felé már egészen átváltozott a szépség, kedvesség és pajzanság valóságává. Olyan jól eltelt az idő, hogy egyszer csak azon vesszük észre magunkat, hogy

kezd esteledni. Akkor meg a kertbe mentünk le és járkáltunk a gyönyörű virág csoportok között. És arról győződtem meg ezalatt, hogy ez a család ért mindenhez, csak a leöntött kabátok gyors rendbehozásához nem. De végre is távoznom kellett, hanem megígérték velem, hogy a mikor csak tehetem, keressem fel őket. Ok mindig szivesen látnak. Én meg szivesen fogok elmenni. Csak azt sajnálom, hogy a mama nem volt otthon. Neki ki kellett valami dolog miatt a tanyára menni.

Mikor mentem hazafelé egy konflis éppen a hátam megett borult fel. Öröm töltötte el szívemet. Hogyne!

Hisz ennek rendes körülmények között rám kellett volna esni! Tehát ez már jó jel! Ugy látszik kezd a világ beleunni az én bosszantásomba. Boldog voltam mert tudtam, hogy ezt mind ldának fogom köszönhetni.

Még az álom is csupa derű volt. Hat gyermekkel megáldott cipész mester voltam és a megrendelt cipőket sohse készítettem el. E helyett mindenkit hasba locsoltam és a háztetőkről meggóráltam. Reggelre pedig jobb lábbal keltem ki az ágyból.

Alig vártam, hogy mehessek Henczékhez. Az arczomon legalább is 45 fokos boldogság sugárzott, mely még a szívembe is bevilágított. Ott meg nem talált mást csak egy képet, az Idáét, melyet kitörölhetetlenül belevestem.

tóságára sértőnek, ha a főrendek összeférhetlenségével első sorban a képviselőház foglalkozik. Nem tartja helyesnek, hogy a miniszterelnök egy pozitív terminushoz kötötte a törvényjavaslatot, egész sajtóságos intézkedésnek tartja, hogy ezt a terminust még törvénybe is ígtatták. Erőteljesen, hogy úgy félnek a főrendektől.

A törvényjavaslatot elfogadja.

Ernő Kelemen: A törvény revízióját a viszonyok változása tette szükségessé. Sajnálja, hogy Eszterházy nem a bizottságban tette meg indítványait, ahol behatóbban lehetett volna foglalkozni azokkal. Atérzi az indítványoknak hazafias érzetét, de sajnos, azokat most már belevonni nem igen lehet, de hiszi, hogy erre vissza fog térni a törvényhozás.

Kéri a főrendeket, hogy a módosításokat vessék el, mert ez időszereint azokkal érdemben úgy sem lehetne teljes mértékben foglalkozni. Ajánlja a törvényjavaslatot elfogadásra.

Szell Kálmán miniszterelnök: Ugy most, mint 1875-ben is külső okok befolyása alatt hozták meg az összeférhetlenségi törvényt. Gazdasági életünk fejlődése sürgette ezt a kérdés megoldását. De ő sohasem volt ennek barátja, mert ő a politikai függetlenséget, az egyénnel hozta kapcsolatba. Mert aki idáig nem akart ellentállni a kísértésnek, arra nézve holt betű lesz a jövőben is a törvény.

Ezután az összeférhetlenségi törvényt részleteiben is letárgyalták.

Andrássy István három interpellációt intéz a kereskedelmi miniszterhez és pedig a szőlő-oltványok által elkövetett csalás, — a vasúti pénztár kezelőinek nyugdíja — és végül a Haás-féle szőnyeggyár segélye ügyében.

Hegedűs miniszter felelt az interpellációkra s a választ tudomásul vették.

Császka György indítványára elhatározták, hogy a királyt augusztus 25-iki születésnapja alkalmából fűdvözölni fogják.

Ezzel az ülés véget ért.

UJDONSAGOK.

Fehér Judit és dr. Imling Konrád.

Előre is kijelentem, hogy a fentiek nem mint jegyesek, hanem mint ellenfelek állanak egymás mellett.

Fehér Judit ő nagysága »A bíró előtt« czímen az *Uj Idők*-ben valami rajz félet eresztett a nyilvánosság elé.

Dr. Imling Konrád budapesti ítélő-táblai tanácselnök pedig erre a cikkre *A Jog*-ban

Pár nap alatt aztán úgy összeérdeklődünk, annyira ismertük egymást, hogy a szerelem szinte magától következett.

Es tudják mi lett a vége?

Az, hogy egy szép napon oda álltam az öreg Hencz elé és egész ünnepélyesen megkértem az Ida kezét.

Az öreg megilletődött egészen, de kijelentette, hogy ő ebben a dologban nem illetékes, hanem várjam meg az anyját és attól kérjem meg a lány kezét.

Most már csak a mamát várom, hogy beszéljek vele s akkor biztosak lehetnek róla, hogy nemsokára ez a kis nyiltér fog lapunkban napvilágot látni:

Minden külön értesítés helyett:

H E N C Z I D A

és

B O R O S J E N Ő

jegyesek.

Es előre is kijelentem, hogy ez már nem öngyilkossági kísérlet lesz!

válaszolt, a mely válasz tenorja körülbelül ez lehet: »Meine liebe Kemeter, — mach' Sie lieber Hemeter!«

Nem lesz tehát érdektelen, ha mindkét cikkből bemutatunk egy kis szemelvényt.

Fehér Judit szóban forgó szörnyen zöld rajza így hangzik:

A »menyecske«, az anyja, meg az ura megjelennek a járásbíró előtt.

— Mi járatban vannak? — kérdezi tőlük a bíró.

Az öreg asszony viszont kérdezi:

— Hol van instálom alásan a tekintetes asszony?

— Mit akar tőle?

— Én, kérem, semmit. Csak egy kis ajándékot hoztam neki, ha nem vetné meg.

— Mire való az, jó asszony? Az igazságot itt nem ajándékért osztogatják.

— Oh, könyörgöm, nagyon tudom én azt! ... Szoktam én máskor is kedveskedni egygyelmással a tekintetes asszonynak.

»A járásbíró, a ki talán meghallotta a másik szobában, hogy ő róla beszélnek kinyitotta az ajtót és bedugta rajta a fejét.«

— Ki van nálad? Bemehetek? Maga az Julis néni? Beh rég láttam. Es itt van a Rózsika is? Nem emlékszel Rózsikára, a ki nyáron mindig almát hozott nekünk? — fordult az urához. — Mi járatban vannak Julis néni? Csak nincsenek tán valami bajban? Segítünk magukon, ne busuljon, hacsak lehet.

— Oh drága jó tekintetes asszonyom! ... Egy pár tojást, ha meg nem veti. Nem valami szépek, de a tyukjaim az idén oly rosszul tojtak.

— Mi baja van a menyecskének? — kérdezte a járásbíró.

— Az a mi bajunk — és erre aztán elmondják az asszonyok panaszukat — a járásbíróénak.

»A bíró immár csak félfüllel hallgatott oda az asszonyok fecsegésére. A felesége elnökölt helyette.«

»Egyszer csak megszólította a Rózsika férjét, a ki pörge kalapját a kezei között forgatva kibámult az udvaron gyomláló rabokra.«

»Maga és a felesége emeltek panaszt Tóth István és felesége ellen becsületsértés miatt?«

— Igenis.

— Tehát magok azért jöttek, mert ma délutáni három órára be vannak idézve hozzám?

— Igenis, kérem alásan ...

Erre aztán megjelenik a panaszolt Tóth Istvánné a férjével együtt. A mikor a hivatal szolga bevezeti őket, Julis néni számlót rögtönöz a batyujából és arra ül le a járásbíróné lába elé.

— Kezeit csókolom, tekintetes asszonykám, — suttogta hízegő hangon, — jövő vasárnap ne tessék pecsenyéről gondoskodni. Két kis libám már szárnyát hányja, kikeltek még hideg télen. Finom, gyenge pecsenye lesz belőlük vasárnapra.

A járásbíró azután a felek kikérdezőse által kideríti a tényállást. Egyszer csak —

»A járásbíró, aki eddig csak mulatott a paraszt asszonyok csetepatéján, fölugrott a székeről és ráordított a szép büszke Tóth Istvánnéra:«

— Maga hallgasson! Fogja be a száját! Lajoskám, — fordult az ingerültségtől lihegve az urához, — csukasd el ezt az asszonyt! Csukasd el rögtön, ha mondom Tanukkal akarja bizonyítani, hogy egy szép asszony egy férfivel ölekezett. Szemérmelenség! Czudarság! Szentelen alávalóság! ... Lajoskám, hallgass reám, csukasd el ezt az asszonyt. Hadd ijedjenek meg a csuf pletykák, ideje volna, hogy az emberek féljenek tőled. Te járásbíró vagy, te leghatalmasabb ember vagy a városban, és tőled nem fél senki?!

— Mi baj van? Miért oly ingerült a nagyságos asszony? — szolt be a szomszéd szobából az albiró. Egészen megrémültem.

»A járásbíróné ... mialatt hosszú, szerelmes pillantást váltott vele, halk hangon előadta a történeteket a csinos albirónak.«

»A járásbíró meghozta eközben az ítéletet. Otven forint pénzbírságra ítélte el Tóth Istvánnét becsületsértés és rágalmazás miatt.«

»Ez nem elég! Ha én járásbíró vagyok, el is csukatom ezenfelül! — jegyezte meg fontoskodva az albiró, kicsinylő tekintetét vetve a főnökére.«

— Az ilyesmihez ám erély kell és férfiaság! — sóhajtott a járásbíróné ...

A kir. ítélőtáblai tanácselnök ur pedig nem csoda, ha megcsömlöve a bájos rajzocskátlól, így írja meg kritikáját:

Ha ennek a rajznak valahol messze Keleten, török kadi házában van a színhelye, akkor talán az olvasó nem ütköznék meg rajta. Talán akkor sem, ha a szerző története idejét — a hely megtartásával — legalább egy századdal előbbre teszi, sőt inkább örvendene azon, hogy azok az idők a melyekre ilyforma igazságszolgáltatást csak rá is lehet fogni, távol vannak mögöttünk. Még ha a szerző bírósági tárgyalást, úgy a mint fantáziájában látta, humorisztikus rajz alakjába foglalja, akkor is legfeljebb izetlenségként tűnnek fel annak megírása.

De komoly elbeszélésben a mai igazságszolgáltatásnak, és a magyar igazságszolgáltatásnak oly képét nyújtani, mint a minőt az említett rajzban látunk; ez oly eljárás, a mely fellázít és a melynek jellemzésére elég kemény, lesújtó szót alig találni; ez a bírói testület ocsmány meggyalázása; ez a jogszolgáltatás terén egy fél század óta keserves munka árán elért vívmányaink cinikus eltagadása; ez nemzeti művelődésünknek és az állam egyik legszentebb és sértetlenül megóvandó funkciójának — megengedem, hogy inkább tudatlanságból vagy meg gondolatlanságból, mintsem rosszakaratból eredő — lealacsonyítása; ez a nemzeti becsület és a nemzeti kultúra elleni hallatlan merénylet, a mely annál súlyosabb beszámítás alá esik, mivel ellenségeink különben is mindig készek a legnagyobb képtelenséget ránk fogni és mivel ilyféle irodalmi termékben magunk ellen mérges fegyvert szolgáltatunk a kezökbe.

Már most kinek van igaza?

Igaza van a tanácselnök urnak. Ha egy hölgy tollat ragad a kezébe, hogy tud ilyen száraz thémáról írni? Nem tudja őt a virágillat, napsugár, szellősüség, csalogány dal *rajzra* fakasztani, hanem egy ilyen merészen elképzelt száraz járásbírói tárgyalás?

És ő nagysága miért nem hagyta ezt az eszmét halva születni, vagy ez volt csak az egyetlen és egyedüli a mit megrajzolhatott. Megcselekedte ezt szépen és csattanósan boldogult Arany János már régebben, bizonyos »Fülemile« czimű versecskéjében. Ebből a thémából pedig elég lett volna az az egy ropogós sütet is.

Azt hiszem a tanácselnök ur válasza is hatásosabb lett volna, ha a rajz végére egy gyanus kérdőjelet függeszt és a »sutor ne ultra...« kaptafájára ráhuzza ezt a mondást:

— Nagysád! ne tovább a főzökanálnál!

Különböen idáig azt hittük, hogy szépirodalmi lap az *Uj Idők*, de ez a rajzocska kiábrándított bennünket.

Hogyan is lehet az új időkben még mindig ludtollal írni? (He.)

TAJÉKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 8-5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 8-5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

* A főjegyző a fővárosban. Rimler Károly Nagyvárad város főjegyzője és polgármester helyettese, tegnap éjjel a fővárosba utazott. Ez az utazás összefügg azon városi ügyekkel, a melyek jelenleg az egyes miniszteriumok elintézését várják. Különösen az új városháza építését sürgeti most a tanács.

* **Tudós vendég a muzeumban.** Tegnap délelőtt a váradi muzeum látogatója volt az európai hírnévű tudós **Wosinszky Mór**, szegzárdi apát-plebános, a szegzárdi muzeum igazgatója, legújabb muzeumi és könyvtári országos felügyelő. Délután tiszteletet a bibornoknál, ki őt kegyesen fogadta és ebédre marasztotta, és Bunyitay Vincze kanonoknál, este pedig kikocsizott Némethy Gyula dr.-ral Bihar-Püspökibe Karácsonyi János dr. látogatására. A muzeum gazdagsága teljesen meglepte; nemcsak az Ipolyi-gyűjteményé, de az ősrégészeti gyűjtemény gazdagsága réz és bronzleletekben. Véleményének nagy súlya van mindazok előtt, akik habár csak felületesen is, de ismerik a régészeti irodalmat. Hiszen ő a lengyeli híres telep felkutatója, melyről magyar és német nyelven is irt alapvető munkát. Das praehistorische Schanzwerk, seine Erbauer und Bewohner című háromkötetes művéhez nem kisebb tudós szegődött munkatársnak, mint **Virchow Rudolf**, az európai hírnévű és tekintélyű antropológus, az ember-tani részt írva hozzá. Wosinszky apát különben most hazai körutját végzi a kormány megbízásából, s Váradra Kolozsvár felől érkezett.

* **Kitüntetett kuriai bíró.** O Felsége **Adám András** kuriai bírót, — kinek városunkban is széles körű rokonsága és ismerettsége van, — a kereskedelmi miniszter előterjesztésére, az 1895. évi XXXVII-ik t.-cz. értelmében a szabadalmi tanács ülnökévé nevezte ki.

* **Tisza Kálmán Nagyváradon.** **Tisza Kálmán** orsz. gyűlési képviselő tegnap Nagyváradon időzött. A déli vonattal **Sajó-Kazáról** jött, hol a leányánál, báró Radvánszkyknénál volt látogatóban. A vasuti állomásnál **Hegyesi Márton**, a biharmegyei szabadalompárt alelnöke fogadta.

Délben a »Széchenyi« szálloda belső termében ebédelt a képviselő, **Hoványi Géza** dr., **Szunyogh Péter**, **Hlatky Endre**, **Hegyesi Márton** és **Cziffra Gerő** társaságában. Délután három óráig maradt együtt a társaság. Kedélyesen társalognak s mindenről esett szó, »állítólag«, — csak a politikáról nem, csupán abban állapodtak meg **Hlatky** Endrével, hogy a szünet alatt beszámolót fog a képviselő tartani.

A képviselő három óra után haza ment lakására, — átöltözködött és **Gesztre** utazott. A képviselőház mai ülésén nem fog részt venni, igen fontos gazdasági teendői miatt.

* **Lemondás a tisztii rangról.** O Felsége **Mann György** nagyvárad 4-ik honvéd gy. ezredbeli főhadnagy, tisztii rangjáról való leköszönését elfogadta.

* **Színésznő az örültek házában.** Körülbelül most egy éve adunk volt hírt színházunk egykori kedvelt tagjáról, a szerencsétlen **Kézdy Juliska** tragédiájáról. A fiatal, feltűnő szépségű művésznő egyike volt a legtöbbit ígérő talentumoknak. Ugynevezett jó partit is csinált, de sokak szerint ez a »jó« parti okozta a tragédiáját. A fiatal asszony elméje elborult. **Kézdy Juliska** most a gyulai elmegyógyintézetben van. Az orvosok szerint agylágyulásban szenved s alig lehet már a hajdani szépségre ráismerni.

* **Ritka családi ünnepély.** Hosszu nemzedékek történetében is ritka ünnepség folyt le e hó 2-án Margitai József csáktornyai áll. tanítóképző-intézeti igazgató családjában. Ugyanis aranylakodalmát ünnepelte atyja Margitai (Mayhen) Ferencz, ki félszázadot töltött a magyar népoktatásügy szolgálatában. Ezüzlakodalmát ülte maga Margitai József és nővére, Valló Vilmos kassai főreáliskolai tanár neje. Margitai József leányának, Ilonának pedig

Dékány Mihály csáktornyai képezdei tanár esküdtött örök hűséget. A megható négyes frigy a csáktornyai plebáni templomban nyert egyházi megáldást a rokonok, jóbarátok s óriási közönség jelenlétében. Dr. **Vucskics Gyula** nagyvárad plebános, szentszéki ülnök, az ünnepelő család rokona adta össze az ifju párt. Aztán hozzájuk csatlakoztak az aranylakodalmás és ezüzlakodalmás párok, kikhez dr. **Vucskics** intézett minden szívet és lelket mélyen megindító szép beszédet. Meltatta, hogyan hagyta egymásra a három nemzedék az Isten félelmének, az otthon boldogságának és a szív békéjének erényeit. A nagyszülők és szülők példájából megható intelmeket vont le az ifju párnak, mely fényes násznéppel vonult ki a templomból. Az esküvőn tanúk voltak: **Terbák István** miniszteri osztálytanácsos, dr. **Ruzsicska Kálmán** kir. tanácsos, tanfelügyelő, **Boda Sándor** földbirtokos s **Margitai Károly**, a menyasszony nagybátyja. A képzőintézetnek e czélból feldiszipelt tornacsarnokában volt az ünnepség folytatása, kitűnő hangulatban, czigány zene mellett, egész világos virradtig. A táncból és jókedvből az öregek is kivették részüket s valóban az égnék nagy kedvezése kell ahhoz, hogy az unoka a maga lakodalmán ötven éves házasságban megöszült nagy atyját láthassa, a mint sorra forgatja a fiatal hölgyeket. A négyes frigy hőseihez számos távirat és levél érkezett.

* **A vasuti állomás új beosztása.** A nagyvárad vasuti állomás nevezetes átalakulásokon ment keresztül. A hozzáépített új szárnyak egyike már teljesen készen van s az állomásfőnökség miheztartás végett tudatja a közönséggel, hogy az állomásfőnöki, főnök-helyettesi, forgalmi és távirati, szóval azon hivatalok, melyek az állomásfőnökséggel szoros összeköttetésben állanak, a város felőli új szárnyba lettek áthelyezve. A személy- és podgyáspénztárak, valamint a várótermek ez idő szerint még a régi épületben maradnak s ha a Püspöki felől levő szárny elkészül, oda lesznek helyezve, — míg a közbűlő épületet is átalakítás alá veszik. Annak idején a beosztás változását hírről fogjuk adni a közönségnek.

* **A vársonkolyosi kirándulás.** A nagyvárad tornakör vársonkolyosi kirándulását, a melyet a rossz idő annyiszor megbiúsított, jövő vasárnap feltétlenül, minden körülmények között megtartják. Jelinek Géza, a tornakör titkára kéri azokat, a kik a kirándulásban részt venni óhajtanak, vegyenek fel viseltes, vagy pedig nagyon erős sport ruhát, mert a barlangban való járkálás besározza és piszkolja a ruhát. A tornakör a vársonkolyosi kirándulás után, a mely előreláthatólag végre mégis jól fog sikerülni, egy másik rendkívüli érdekességű kirándulást tervez, amelyről annak idején hírt fogunk adni.

* **A mentőegyesület Nagyváradon.** Megbecsülhetetlen szolgálatot tesznek veszedelem esetén a mentőegyesületek. A budapesti és kolozsvári egyesület működéséről a legnagyobb elismeréssel szólnak az idegenek is. Igaz, hogy teljesen rendszeres, a budapesti és kolozsvárhoz hasonló mentőegyesületet a vidéken, a hol orvosegyetem nincsen, nem lehet felállítani; de kisebb arányú, tisztán a legelső pillanatnyi segélyt nyújtó mentőegyesület, vagy legalább erre begyakorolt egyének minden városban községben hasznos szolgálatot tehetnek egy-egy szerencsétlenségnél. Nagyvárad városában is tervezték egy ilyen intézmény létesítését, a tűzoltókkal, azonban a dolog elaludt. Mint halljuk, e hónap közepén a budapesti mentőegyesület egyik tagja fog Nagyváradon három napra tartandó előadást tartani az első segélynyújtásról, amelyen a jelentkezők s egyes gyárak kiküldöttjei vesznek részt. Az előadások 13—15-én tartatnak meg s teljesen ingyenesek. Óhajtanó hogy minél többen vegyenek részt a nagy hasznú előadásokon.

* **Athelyezés és előléptetés.** A m. kir. igazságügyminiszter **Véniss Béla** nagyvárad-városi kir. járásbírósi végrehajtót, a késmárki kir. járásbíróshoz helyezte át. — A nagyvárad kir. itélőtábla elnöke **Farkas István** vaskóhi kir. járásbírósi hivataliszolgát a második fizetési fokozatba léptette elő.

* **Pótsorozás.** A kisvárosháza sorozótermében tegnap délelőtt 9 órakor pótsorozást tartottak. **Lausch Károly** órnagy elnöklete alatt, az állandó sorozó bizottság volt jelen. Körülbelül harmincz haphöteles egyént állítottak elő, kik közül **hetet** a katonai szolgálatra alkalmasnak találtak. A többi gyengének bizonyult. A sorozás tíz órára már véget ért.

* **Az utazók igazolványa.** A kereskedelmiügyi m. kir. miniszter urnak f. é. 27713. sz. a kelt rendelete értelmében van szerencsénk az érdekeltek tudomására adni, hogy a kereskedelmi utazók mintaböröndjeire engedélyezett díjmérséklés alkalmazására vonatkozó 83914. VI. 1900. sz. rendelettel jóváhagyott határozmányok értelmében, azon igazolványokat, melyeknek érvényessége lejárt, vagy melyek a tulajdonos személyében beállott változás, vagy más okból érvénytelenné váltak, tartozik azon czég, melynek utazója részére azok kiállítottak, az illető utazótól azonnal bevonni és mielőbb azon hatóságnak, illetve hivatalnak visszaküldeni, mely azokat kiállította, mivel ezen szabály figyelmen kívül hagyása után a be nem vont igazolványokkal esetleg elkövetett visszaélésért az illető czég is felelőssé tétetik, illetve a kedvezményekből kizáratik. Nagyvárad, 1901. július 1. A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara: **Janky József** elnök, dr. **Sarkadi Lajos** titkár.

* **A tojásfőzés tudománya.** Egy királyi tanfelügyelő hivatalos körutja alkalmából érdekes és jellemző epizódot beszél el. Egyik nagyobb vidéki városban a felsőbb leányiskolát látogatta meg. Az egyik tanítványtól megkérdezte, hogy a tyuktojás minő tápláló anyagot tartalmaz s körülbelül mennyi a vastartalom benne? A növendék pontosan megfelelt a tanfelügyelő kérdéseire. A másik egész precízül megmondta a különféle házi és vadszárnyasok tollának színezetét, leírta a tojások alakját, nagyságát színét stb. Végre megkérdezte az egyik leányt, hogy a higitojást mennyi ideig kell főzni?

A felsőbb leány zavarba jött. — Végre nagy nehezen kinyögte:

— Egy fél óráig . . .

A tanfelügyelő a másik leány növendékhez fordult:

— Maga talán jobban meg tudja mondani?

— Legkevesebb háromnegyed óra hosszat — felel a leány habozás nélkül.

A tanfelügyelő idegesen fordult a harmadik leány felé:

— Mennyi idő kell tehát a higitojás főzéséhez?

— Több, mint egy óra . . .

A negyedik, ötödik még jobban felelt. Végre a hatodik kijelentette, hogy a higitojást egyáltalán nem főzik, mert ha megfőzik, — akkor kemény lesz . . .

* **Szépírási mutatványok.** Bihari J. Ferencz szépírási művész gyönyörű írásának mutatványait Láng József papir és könyvkereskedése kirakatában közszemlére kitette. A valóban művészies írások megérdemlik a megfigyelmet. Ajánljuk őt a szépírást elsajátítani vágyók figyelmébe.

* **Szivós életű állat.** A »Beluga« nevű new-yorki bálnavadászó hajó a Behringi Tengerben nemrég egy roppant nagy bálnát fogott, melynek busába egy szigonyt találtak benőve. A bálnavadászoknál általános szabály, hogy a szigonyt a hajó neve be legyen vésve, melyhez tartozik. Így vették észre, hogy a szigony a »Montezuma« nevet viseli. A Montezuma — mint később kiderült — tényleg bálnavadászó hajó volt, 1850-ben azonban leszerelték. A most elejtett halóriás ötven évig hordotta magában a szigonyt, anélkül, hogy baja lett volna tőle.

* **A fényképészet jubileuma.** E hó 10-én lesz 50 éve, hogy Daguerre, a róla elnevezett Daguerrotypia fényképészet feltalálója meghalt s hogy diadalmas körutjára indult a fényképészet. Már 1727-ben megfigyelte dr. Schulze J. H. német orvos az ezüstsó fényérzékenységet és ő ezt a tapasztalatát a napfény segítségével írásmásoláshoz ki is használta. De ugye ezek a másolatok, mint a Schulze-féle módszernek Wedgevoood és Davy által tökéletesített módszere által elért kísérletek nagy hibában leledtek. T. i. éppen nem voltak tartósak. A francia Niépce József Nicephorus Chalonsban volt az első, a ki a fény rögzítésére az u. n. camera obscurát használta, azonban az ő kísérleti képei sem voltak állandók és találók. Vele egy időben tett kísérletet Louis Daguerre és 1829. már közel volt, hogy a róla elnevezett fényképészeti eljárást feltalálja. Daguerre ezüstlemezekkel és jódalattal tett kísérletet. 1835-ben már bemutatta képeit a francia tudományos akadémiának. Arago, Biot és Humboldt Sándor szavatossága mellett a francia kormány megvásárolta a találmányt oly módon, hogy Daguerrenek 6000 frank és Niepce fiának 4000 frank évjáradékát biztosított. Ily módon mutatta aztán be 1839. aug. 19-én a francia akadémia a fényképészet módszerét. Ezzel megindult hódító útjára a fényképészet és elérkezett a tökéletesség mai fokára. Érdekesnek tartjuk felémlelni, hogy az első képet Daguerre-módszer szerint Schse műkereskedő készítette Berlinben s ez még most is látható a berlini múzeumban. Morse newyorki festő, aki később távbeszélő feltalálása által lett híressé, volt az, aki a fényképeket először állította elő tüvegben. Az tüveg-fényképészetnek csak akkor volt meg az igazi jelentősége midőn egy Talbot nevű gazdag angol magánzó feltalálta a papírra való lehozást. A fényképészetnek általánosabb elterjedését Disderi, Napoleon házi fényképésze mozdította elő az által, hogy a ma is divatos névjegy-alaku fényképeket hozta divatba.

* **Kinevezés.** A m. kir. pénzügyminiszter, a nagyváradi kir. pénzügyigazgatóságához Molnár Vilmos élesdi kir. járásbírói irnokot, állami végrehajtóvá, — ideiglenes minőségben kinevezte.

* **Fregoli adója.** Fregoli, az a csudaember, aki megtudja sokszorozni magát és a télen bámulatba ejtett Budapesten mindenkit azzal, hogy egész szindarabokat adott elő egy-maga. Ezt a művészetet a maga módja szerint taksálta a budapesti VI. kerületi adófelügyelőség és abból indulva ki, hogy Fregoli legalább is hatszemélyes színművész, úgy adóztatta meg, mint egy egész szintársulatot. Nevezetesen azon a 2878 koronán felül, amit az impresszáriójának, Marino A.-nak III.-ad osztályu kereseti adó czimén kellett megfizetnie, még külön 2380 korona IV. osztályu adóval róttta meg magát Fregolit. A művész ez ellen tiltakozott s arra hivatkozott, hogy neki az előadásaiából egyéb haszna nincs, mint az a 400 korona napi fellépti díj, amit az impresszáriójától kap. A közigazgatási bíróság most tárgyalta Fregoli főlebbezését s azt elutasítva, helybenhagyta az adófelügyelőség adókiutasítását. A közigazgatási bíróságnak az ilélete elvi jelentőségű, amennyiben eddig nem volt rá eset, hogy idegen vendégszereplő művészeket külön IV. osztályu kereseti adóval terheljenek meg akkor, mikor impresszáriójukat már megadóztatták. — Nagyváradon most annyi trupp van, s vajjon mivel járulnak ezek a város bevételeihez?

* **Visszacsupolt cigány familia.** A Rézöntő és Lakatos familia szomorú sorsáról emlékeztünk meg a minap. A férfiak közül vagy nyolczat lezaratott a rendőrség, harminczegy tagját pedig kitolonczoltatta. A Püspök-fürdő melletti utig kísérték ki a tizenegy nagykorú és 19 gyermek tagból álló karavánt. Nagyon jól találhatták magukat a fürdő mellett feltűtött sátrakban, — s a fürdőző közönségnek bő alkalma nyílt a panasza. Ennek köszönhető, hogy tegnap visszakisérték az egész pereputtyot Nagyváradra s itt fogják elhelyezni addig, míg a család nagyjai kiszabadulnak sötét tömlő-czűkből. Akkor aztán ismét megkezdik földkörüli útjukat.

* **Lányi Géza daltársulata a »Bazár-kertben.** A híres magyar czimbalmos, **Blahg** Lujza kedvencz czimbalmosa, jól szervezett daltársulatával ma este kezdi meg előadásait a »Bazár-kertben. A műsorban főként magyar nóták, czimbalom és **tárogató** szólók szerepelnek. Bizonyára nagy élvezettel fogja hallgatni a közönség, — ha ugyan lesz közönség, — mert a városunkban működő meglehetősen gyenge cirkususz és meglehetősen frivol orfeum társulatok, magukhoz vonzzák a legnagyobb részét. E miatt kellett beszüntetni előadásait **Szilágyi** Dezső társulatának is s igen nagy örömmünkre szolgálna, ha a **Lányi** Géza élvezetes műsorát legalább a Dankó Pista intelligens publikuma hallgatná végig.

* **Halálozás.** Részvétellel vettük a következő gyászjelentést:

Nagy József a legszeretőbb férj és számos rokonok nevében is fájdalomtól megtört szívvel tudatja a páratlan hű jó feleségnek és rokonnak Nagy Józsefné született Tóth Eszternek folyó évi július hó 5-én reggeli 4 órakor 39 éves korában, boldog házassága 22 évében kinos és hosszas szenvedés után történt gyászos elhunytát. A megboldogult drága halott hült tetemei folyó évi július hó 6-án d. u. 4 órakor fognak a Biharmegyei közkörház halottas házából az ev. ref. egyház szertartása szerint a nagyváradi-újvárosi temetőben levő családi sírkertben örök nyugalomra tétetni. Mely végtisztességtételre a megboldogult rokonai, barátai és ismerősei tisztelettel meghívottak. Nagyvárad, 1901. július 5-én. Béke lengjen porai felett.

* **Névváltoztatás.** **Benjámín** Izrael Abraham nagyváradi lakos vezetéknévét, belügyminiszteri engedéllyel **»Bíró«**-ra változtatta.

EGYESÜLETEK.

A »Fehér Kereszt« működése. A nagyváradi Fehér Kereszt-Egylet gyermekmenhelyének igazgatósága tegnap délelőtt osztotta ki az intézet Schlauch-téri helyiségében a június hóra járó táppénzt, melyet az egyes családok körébe kiadott gyermek után ezek gondozói kapnak. Összesen 12.000 koronát osztottak ki, ennyibe kerül az egyletnek az általa gondozásba vett 1225 gyermek ellátása egy hónap alatt; a bemutatott gyermekek fölötti szemle egészségi szempontból kitűnő eredménnyel végződött.

A gyermekek között összesen: 3 mirigy és esont bántalmakban szenvedő találatott, mely beteg gyermekek üdülés czéljából a fehér kereszt-egylet költségére 2 hónapi fürdőre küldetett.

A pénzkiosztás fáradságos munkáját Des Echerolles Kruspér Sándorné elnöknő, Huzella Gyuláné, özv. ifj. Schwartz Ábrahámné, Molnár Lajosné és Recht Ignáczné választmányi tagok végezték.

TANUGY.

Főgymnázium Gyulán. Gyula városa képviselőtestületének 30 tagu küldöttsége **Lukács** György békésmegyei főispán vezetése mellett tisztelettel **Wlassics** Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszternél a gyulai róm. kath. főgymnázium ügyében. A mozgalom alapja gróf **Wenckheim** Frigyesné, született **Wenckheim** Krisztina grófnőnek csaknem 200.000 koronára fölszaporodott alapítványa, melyhez csatlakozik dr. **Schlauch** Lőrincz nagyváradi bibornok-püspök ugyanily összegű, Gyula városának 120.000 koronás építési alapítványa, a fenntartásra megszavazott évi 9000 korona hozzájárulása, a gyulai róm. kath. hitközség mint-

egy 50.000 korona gyűjtése, egyéb alapokból szintén 50.000 korona. **Lukács** György főispán és **Dukay** Béla polgármester arra kérték a minisztert, hogy a gymnázium fönntartásához szükséges további költségről, ugyszintén építési költség czimén az állami költségvetésben gondoskodni sziveskedjék. **Wlassics** nagy előzékenységgel fogadta a küldöttséget, melynek tagjai körében voltak az alispán, **Gróh** Ferencz prépost-plébános, **Dombi** Lajos ref. lelkész, **Csák** György p. ü. igazgató stb. és a legnagyobb készséggel ígerte a város jogos kérelme teljesítését. A küldöttség tisztelettel **Zsilinszky** Mihály államtitkárnál, **Boncz** Odön miniszteri tanácsosnál, majd **Lukács** László pénzügyminiszternél is, mindegyiknél a legelőzékenyebb fogadtatásra s biztató válasza találva. Ezek következtében remélhető, hogy Gyula városa régi vágya teljesülni fog s a gymnázium első osztálya már a szeptemberi tanévben megnyílik.

Allamsegély két ipariskolának. A kereskedelemügyi miniszter az érmihályfalvai iparos tanoncziskola részére 400 korona, a margittai iparos tanoncziskola részére pedig 500 korona államsegélyt utalványozott.

SPORT.

Sport-szövetség. A »Nagyváradi polgári lövészegylet« új szabályok alapján mint Sport szövetség ujonnan szervezkedik. Az új szervezés czélja és alapelve az, hogy az eddigelé a sport terén külön egyletek és társulatok czime alatt működő sportkedvelőket egy egyesületbe, egy helyen összpontosítsa, együttes vezetés és kölcsönös támogatás mellett a több gyenge törekvésből egy életerős egészet alakosson.

A polgári lövészegylet 70 éves multja, az egyleti élet terén kifejtett tevékenysége, a tagok mindenkor odaadó buzgalma és áldozatkészsége már sok jót és szépet teremtett e város társadalmi fejlesztésére, — az új szervezés az erőket czélszerű összpontosítása fokozni fogja ez eredményt.

A szervezők **Janky** József és **Mezey** Mihály, kik taggyűjtő iverket boksájtottak ki, mely iverket július hó 31-ik napjára kérik vissza, hogy az egylet új tagjai, az új tisztikar megválasztásánál figyelembe vehetők legyenek.

Tudnivalók az egyleti alapszabályból:

4. §. Az egyesület czéljainak előmozdítása végett:

a) A különböző sportnemek szerint külön osztályokat rendszeresít, melyekben a sportkedvelő tagok választásuk szerint az illető sportot gyakorolhatják. Jelen alakulásnál öt osztály szerveztetik és pedig:

I. Lövész-osztály, mely felöleli a czél-, pisztoly-, gömb-, galamblövészetet és vadászatot.

II. Torna-osztály, melyhez tartozik az atletika minden neme, a tekejáték, csolnakozás, uszás, lovaglás.

III. Lawn-tenis-osztály.

IV. Kerékpár-osztály.

V. Korcsolya-osztály stb.

6. §. Az egyletnek tiszteletbeli, alapító és rendes tagjai vannak, tiszteletbeli tagot a közgyűlés választ.

Alapító tag az, a ki egyszer s mindenkorra 200 koronát ad; rendes tag évi díját a közgyűlés 3 évre állapítja meg.

7. §. Az egylet tagja lehet minden feddhetlen jellemű férfi és nő; szabad választásuk szerint az egyes sport-osztályok működésében a külön osztálydíjak fizetése mellett állandóan, vagy a napdíjak fizetése mellett időlegesen résztvehetnek; az egylet helyiségeibe rendszerint szabadon beléphetnek; minden tag igényelheti azt, hogy háztartásában élő gyermekei és ezek nevelői az egyes sport-osztályokba — az osztálydíjak fizetése mellett működhessenek.

9. §. A tagdíj legalább 4 évre kötelező.
A fizetendő díjak következőleg vannak előírányozva:

- Rendes tagdíj egy évre 5 korona
  - I. Lövész-osztály díj egy évre 15 kor.
  - II. Torna-osztály díj egy évre 5 kor.
  - III. Lawn-tenis-osztály díj egy évre 15 kor.
  - IV. Kerékpár-osztály díj 5 kor.
  - V. Korcsolya-osztály díj 8 kor.
- Egy tag több osztályban is részt vehet.

A nagyvárad vadásztársaság újalakulása. A nagyvárad vadásztársaság időtartama lejárt. A legutóbb tartott közgyűlésen elhatározták, hogy a jövő évi augusztus hótól újból megalakul hat évre a társulat. Erre nézve az elnökségtől a következő hirdetményt teszik közzé:

Mindazok, a kik az 1902. év aug. 1-től az 1908. év. aug. 1-ig terjedő 6 (hat) évi időtartamra újból megalakulandó »Nagyvárad Vadásztársaság« tagjai kívánnak lenni, fölkértenek, hogy a végből társ. pénztáros Bartsch Arthur urnál (Fő-utca Bartsch-ház) jelentkezzenek s ott levő ivben foglalt kötelező nyilatkozatot írják alá. Az aláírással évi 50 kor. az az ötven korona erejéig terjedő tagsági díj megfizetésére kötelezik magukat a jelentkezők; a mely tagsági díj esetleg és csakis a szükséghez képest, az e végből minden egyes évben külön összehívandó társ. közgyűlés határozata alapján lesz fölemelhető. A jelentkezők közül azok, a kik eddig a társaság tagjai nem voltak, de már a folyó 1901. évi aug. 1-től 1902. évi aug. 1-ig terjedő vadászidényben a vadászatot gyakorolni akarják, — fölkértenek, hogy ebbeli szándékukat ugyancsak Bartsch Arthur társ. pénztáros urnál bejelenteni sziveskedjenek, a kinél aztán a jelentkezés sorrendjében, az üresedésben levő tagsági helyekre ezen egy (1) évi tartamu időszakra is a 33 koronában választmányilag a megállapított tagsági díj lefizetése ellenében föl fognak vétetni. A »Nagyvárad Vadásztársaság« 1901. évi június 28 án tartott választmányi ülésének határozatából. Rádl Odón társ. elnök.

REGÉNY-CSARNOK.

A SANDASZEMÜ.

Irta: Lucien Biart.

Francziából: K-6.

14.
— Oh, tudom én azt. Azt hiszed, hogy Inez jobban szerette Guzmant, mint én szeretlek téged, vagy atyámat? Ő az életét akarta érte felajánlani; nem tenném e azt én is értetek?

— Hát Valerianóért?

— Oh nem, hiszen csak egyszer láttam! Ő lesz az én férjem, akkor majd mindennap látni fogom. Akkor talán . . . .

— Az, a mit te atyád iránt és irántam értesz, az a barátság. A szerelem nagyobb ennél. Nem emlékszel, hogy Inez is elhagyta anyját, hogy Guzmant kövesse?

— Az nincs a könyvben, keresztatyám. En soha senkit nem fogok jobban szeretni, mint titeket.

Alvarez lehajtottá fejét s tekintete elmerült az ifju leány szemeiben, ki reá mosolygott.

— De utóvégre is tetszett neked ez a Valeriano, gondolsz-e reá?

— Tetszett nekem s ariá gondolok, hogy őt szeretnem kellene s hogy ő lesz a férjem. En nem akarok vén lány maradni, mert látom, hogy ti azokat kigúnyoljátok.

Másnap délfelé újra beállított a szerelmes Valeriano. Az ifjunak sikerült lekötnie Micaela figyelmét, midőn a városról, ünnepelekről és színházról beszélt neki.

Valeriano csak későn tért vissza, don Estevan vele ment. Micaela álmódzva tekintett maga elé.

— Jövendőbelidre gondolsz? kérdé kereszt atyja.

— Igen, felelte a leány egyszerűen; ő úgy beszélt hozzám, mint a hősök a könyvekben;

százszor is elmondta, hogy szép vagyok és hogy szeret.

— És te?

— Már mondtam tegnap, hogy előbb nem fogom őt szeretni, míg férjem nem lesz.

— Tehát neki adod a kezdetet? kiáltott don Estevan, ki éppen megérkezett.

— Igen, fetelte a leány halkán.

Ha nem lett volna oly sötét, az ültetvényes és lánya észrevették volna, hogy Alvarez szeméből egy könnyecsepp hullott alá.

— Jó estét, köszönt barátjának.

Azután megcsókolta Micaela kezét és szobájába vonult.

Harmadnap, tehát a mikorára don Estevan választát ígérte, az ültetvényes felkereste Alvarezt ki a munkásokkal bajlódott.

— Megyek az ügyvédhez végleg megbeszélni a dolgot.

— Te vagy az ur, tehetsz amit akarsz.

— Valeriano tetszik Micaelának.

— Nekem is tetszik a fiatalember, de te nagyon sietsz, koczkára teszed leányod szerelmét.

— Fél szóból is meg lehet érteni leányokat.

— Azt akarod, hogy meghajoljon?

— Inkább, mint hogy szerencsétlennek lássam.

A város kapujánál Alvarez elhagyta az ültetvényt.

— Nem avatkozom bele ezen házasságba.

Nem akarom, hogy mikor üres és elhagyatott lesz a tanya, nekem tégy szemrehányásokat.

Ha Micaela boldogtalan lesz, téged nem fog vádolni, de engem megátkozna ha részem volna a dologban.

Alvarez szerte bolyongott a városban; mint láttuk végét vetette a Tlaoli verekedésének s a kijelölt időben találkozott barátjával, ki hírvül adhatta neki leánya eljegyzését.

III.

Don Estevan sokáig szótlánul állott leánya mellett. Egy szellő azonban, mely megzörgette a narancsfák ágait, felköltötte a szunnyadót. Felnyitotta nagy fekete szemait, álmosan nézett szét, azután mosolyogva nyújtotta karjait atyja felé, ki gyöngéden megölelte őt.

A fiatal leány szépsége egész fényben ragyogott. Szoborszerű termete hullámosan ingott járasközben. Arcza szép ovális volt, hajának dus fűrtjei bokáit verték, vonásai határozottak, de rendkívül finomak voltak. Hosszu pillaktól árnyalt szeméinek kifejezése oly bizalmat terjesztő volt, mely rendszeren csak a kék szemek tulajdonsága.

— Hogyan, hát még fel sem vagy öltözve? kérdé don Estevan leányától.

— Nem, most mikor reggel felkeltem, megtudtam, hogy keresztatyámmal bementek a városba a nélkül, hogy nekem szóltatok volna. Megharagudtam s elhatároztam, hogy nem veszem fel az új ruhámat, amiben megakartalak titeket lepni.

— Nem kellett volna megharagudnod, mert most is a te ügyedben jártunk; felkerestem Valeriano atyját; ő majd ír a pueblai érseknek, hogy megadja a kihirdetés alóli felmentvényt, így két hét alatt rendben lesz az egész dolog.

— Oly hamar! kiáltott Micaela.

— Hát nem fogadtad el Valerianót?

Micaela nem felelt, hanem gondolataiba mélyedt.

A nap már lehanyatlott a hegyek mögött, a madarak fészkeikbe szálltak. A fákat megzörgető hűs szellő jelezte az éj közeledtét. Don Estevan leányával visszatért a házba, hol a verandán Alvarez éppen a munkásokkal foglalkozott, kik beszámoltak napi munkájukkal. Miután a parancsokat kiosztotta, Alvarez is odament az erkélyre, hol Estevan és Micaela voltak s szembe ült barátjával. A nap már végét járta, néhány csillag is ragyogott már az égen, mely hatalmas ivben borult a tájra.

Az indiánok beszélgettek, némelyek aztek, mások spanyol nyelven, míg egy távoli harang Angelusra megszólalt. Don Estevan és Alvarez fölkeltek, kalapjukat levették, mindenki elhallgatott s az ültetvényes erős hangon előimádkozta az Ave Máriát, melyet a többiek halkán mondtak utána.

(Folyt köv.)

A dé afrikai háboru.

A délafrikai háboru színhelyéről gyéren érkeznek tudósítások. De ami érkezik, azt bizonyítja, hogy az angolok dolga nem jól áll és mind valószínűbb, hogy a maroknyi bírdiadal fogja bevégezni szabadságharczát. Annál is inkább van erre kilátás, mert angol részről már ráuntak a meddő pénz és véráldozatra. Maga VII. Edvárd király is azon van, hogy valami tiszteséges békével befejezze a délafrikai véres kalandot, melybe egyes államférfiak könnyelműen belesodorták az angol nemzetet.

Az angol király hangulatára nézve szenzációs dolgokat mond el egy berlini lap, mely londoni udvari körökből kapja értesüléseit.

E szerint VII. Edvárd most már tisztán látja a helyzetet. Látja, micsoda vakmerőség és meggondolatlanság volt ezt a háborut megindítani és érzi mindenekfölött, hogy győzelemre nincs kilátás. Eppen azért a háboru békés befejezése mellett van, amit az is bizonyít, hogy mindazok, akik a délafrikai háborut erőszakolták, kegyvesztettek lettek és most annak az áramlatnak az emberei kerekedtek fölűi, a kik a tiszteséges békét sürgetik.

A királyt különösen egy dolog háborította föl. Megtudta ugyanis, hogy édesanyját, Viktória királynőt rendszeresen félrevezették. Nem mutatták meg neki ama leveleket, melyeket külföldi uralkodók és szellemi nagyságok intéztek hozzá a búrok érdekében. Kezdetben őt is így orránál fogva akarták vezetni, de a rossz szándék megtört a király erős akaratán. Követelte, hogy minden őt érdeklő irást terjesszenek elébe. Azóta ez meg is történik, — s ezek a levelek, mint a külföldi hangulat őszinte megnyilatkozásai, bírták rá Edvárdot arra, hogy a délafrikai kérdésben irányt változtasson.

Udvari körökben bizonyosra veszik, hogy az angol kormány egyes tagjait mihamarább fel fogják menteni.

Chamberlainról, aki a délafrikai háborunak kezdeményezője volt, már azt is beszélük, hogy birtokát sürgősen átalakíttatja, hogy tuskulánumul szolgáljon neki.

Hogy milyen lesz a béke, arra vonatkozólag persze bizonyosat tudni nem lehet. Egyelőre csak az a tény, hogy ugy Oranje szabadállam, mint Transzvál minden olyan békét visszautasítanak, mely mellett a két állam belső függetlensége csorbát szenvedne. Ha a viszonyok azonban ugy kívánnák, a két állam esetleg oly föltételt fogadna el, mely szerint külpolitikai tekintetben Anglia szuverénitása alatt állana. E tekintetben a titkos tárgyalások folyamatban vannak.

Ami a háborut egyébként illeti, a búrok még sokáig bírják. A legjózanabb számítás mellett is egy esztendőre való eleségük és fölszerelésük van. Ha figyelembe vesszük, hogy eddig jórészt az angoloktól elvett fegyverekkel és lövészekkel dolgoztak s valószínű, hogy újabb zsákmányt is fognak ejteni, föltehető, hogy másfél esztendeig is bírják.

TAVIRATOK

Francia pénz Magyarországon.

Budapest, július 4. (Saj. tud. táv.)
Az »Unión« bank és a magyar »Leszámoló bank« két francia bankkal szindikátust alakított és a francia tőkét behozzák Magyarországra és az Agrár bankot ellátják pénzel.

A sikkasztó levélhordó.

Budapest, július 5. (Saj. tud. táv.) Falkai Lászlót, a sikkasztó pénzes levélhordót, a fővárosi rendőrség a legszorgosabb kutatás dacára sem tudta kézrekeríteni. A sikkasztó kijátszotta a hamburgi rendőrséget is, mert mint azt egy most érkezett képes levelezőlapon sógorának írja, Amerika felé vitorlázik. A fővárosi rendőrség sürgöny útján felkérte a newyorki rendőrséget, hogy aminőt ott Falkai László partra száll, tartóztassa le.

Eltűnt 30.000 dollár.

New-York, július 5. A san-franciscoi pénzügyhivatalban a múlt hó 28-án végzett évi revízió alkalmával konstatálták, hogy a kormány pénzéből 30.000 dollár rejtelmes módon eltűnt. (M. T. I.)

Botrány a belga kamarában.

Budapest, július 5. (Saj. tud. táv.) Brüsszelből távirják, hogy a kamarában az igazságügyminiszter ma felelt De-Wett dolgában hozzá intézett interpellációra. A beszédebe Demblon szocialista képviselő közbekiáltott:

— Chamberlain! Gazember! Bandita!

Viharos tiltakozás közben, óriási zajban folytatja Demblon:

— Kijelentem, hogy az angol király... (itt reprodukálhatatlan kifejezéseket használt.)

Rettenetes zaj támadt. Egyszerre többen emelkedtek szólásra. Dejaverean külügyminiszter, Wolste, Toutnai képviselők, mind búr barátoknak vallják magokat, de tiltakoznak Anglia meggyalázása ellen.

Demblon: Angliát tiszteljük és becsüljük, de Chamberlain bandita. Ez a gazember. (Óriási zaj, tiltakozások, az elnök megvonja a szót.)

Gyilkos hőség Amerikában.

Budapest, július 5. (Saj. tud. távir.) New-Yorkból jelentik, hogy több amerikai államban a nagy hőség még mindig tart. Arkansasban 103% farrenheit a hőség. Newyorkban és Broklynban az utolsó 24 órában 107-en haltak meg napszúrás következtében.

A lipcsei bankbukás fejleményei.

Berlin, július 5. A »Berliner Tagblatt« jelentik Kasselből: A városi képviselőtestület tegnapi ülésén az elnöklő Pfeiffer kereskedelmi tanácsos megemlékezett a törkölyszáritó-társaság katasztrófájáról és nyugalomra intette a polgárságot azzal a kijelentéssel, hogy a kasseli kereskedelmi köröket alig érinti ez az eset. Ugyanennek a lapnak jelentik Kasselből, hogy a bíróság elrendelte a csődöt a Loschféle sörfőző ellen, a melynek tulajdonosai a Stumpf-testvérek, a kik a törkölyszáritó-társaság felügyelő-bizottságának tagjai.

A »Localanzeiger«-nek jelentik Kasselből: A lakosság körében nagy az izgatottság Schmidt vezérigazgató valószínűleg külföldre szökött. Táviratilag köröztetik. Azt a hirt, hogy Schmidtet agyonlőve találták, nem erősítik meg.

Bécs, július 6. Az itteni rendőrség tegnap óta keresi Schmidtet, a kasseli törkölyszáritó részvénytársaság megszökött igazgatóját, kiről azt hitték, hogy Bécsbe jött és itt a bosnyák faértékesítő részvénytársaság igazgatójánál, dr. Kranznál rejtőzik. A hír nem bizonyult valósnak és eddigelő Schmidtet általában nem látták. Kasselben óriási az izgatottság, mert a bukások még egyre-másra jönnek. (M. T. I.)

Rablótámadás egy vonat ellen.

New-York, július 5. A Great Northern-vasutnak egy nyugat felé menő vonatát tegnap délután egy montánai község mellett három álarozos rabló megállította. A rablók dinamittal felrobbantották a vonaton levő pénzszerényt és a benne talált 40.000 dollár készpénzt és értékpapírokat ellopták, azután elvágtattak. Utasokat nem raboltak ki. Egy utast és két vasuti alkalmazottat revolverrel megsebesítettek. A rablók üldözésére erős rendőrszolgálatot küldtek ki. (M. T. I.)

A spanyol kamara elnökének lemondása.

Madrid, július 5. Minthogy a kamara nem választotta meg azokat a jegyzőket, a kiket Vega Armijo elnök javaslatba hozott, Armijo lemondott. Az elnöknek ez a lépése nagy izgatottságot keltett.

A pestis.

Konstantinápoly, július 5. Azon az emberen, a ki Stambulban gyanus tünetek között megbetegedett, szintén pestist konstatáltak. Eddig két pestist konstatáltak Konstantinápolyban.

Transzvál.

Pretória, július 5. Itt a Transzváliának és orenjeieknek szóló proklamációt hirdettek ki, a mely elrendeli, hogy ha valaki farmok eladására vagy bérletére vagy pedig bányajogok szerzésére vonatkozó szerződést kötött, de azt a háboru miatt nem teljesítheti, az 1899. október 11-étől később meghatározandó napig terjedő idő ne számíttassék bele a szerződés teljesítésére megszabott határidőbe. Az esetben, ha valamely szerződés más okból nem teljesítetett, a proklamáció rendelkezése nem alkalmazható. — Pretóriában hivatalt nyitottak új társaságok bejegyzésére.

Van szerencsénk a n. érdemű közönség szives tudomására adni, hogy az alant jegyzett cikkek árait mélyen leszállítottuk és

teljesen kiárusítjuk

u. m. Színes selyem kelmék, nyári női ruha szövetek, mosó zefir, batiszt, angol vászon és fehér batisztok.

Szövött áru kesztyűk, gyermek- és fiú tricó ing, nadrág, netz ingek. Tenis flanel és satin ingek, övek, sapkák és egyéb idény cikkeket.

Az összes raktáron levő napernyőket, blousokat és női fűzőket

minden elfogadható árban eladjuk.

Tisztelettel

Kunz József és társa cég,

Nagyvárad, Szt. László-tér.

Építkezők és gazdák figyelmébe

ajánlom építkezési- és gazdasági cikkekkel felszerelt raktáramat, a hol a **legelőnyösebb árak** mellett csakis **első rangu gyártmányok** szerezhetőek be.

Telefon 67.

Telefon 67.

Raktáron tartok**Építkezők részére:**

I-ső rendű Beocsi Román- és Portland-Cementet, Valódi szagtalan fűzmentes Asphalt fedellemezeket, Elszigetelő lemezeket és elszigetelő anyagokat, Kitűnő menyezetrádfonatot, Erdélyi szobrász- és alabastrom gipszet, Carbolineumot- és Tinctoral (fatelitésre), Disztéglákat (nyers építkezésekhez), Római és Velencei Cement mozaik lapokat, Kőanyagcsöveket.

Nagyon olcsó árakban!**Gazdák részére:**

Valódi orosz kaukázusi gépolajat (eredeti hordóban), Valódi Oliva gépolajakat, Henger- és Dynamo gépolajakat, I-ső rendű Repcze olajat (égető olaj), Kitűnő Tovotte gépszirt, Kék-uszó kocsikenőcsöt

Legelőnyösebb petroleumforrás!

Krugstein Izidor utóda Rosenberg Izsó,
Nagyvárad, Kossuth Lajos-utca.

KOZGAZDASAG.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Határidők.

Budapest, július 5.

Buza októberre	8.10
Buza áprilisra	—
Tengeri	5.16
Rozs okt.	6.88
Zab ápr.	6.36
Káposzta, repce, aug.	—

Értéktőzsdé.

Budapest, július 5.

Osztrák hitel	664.75
Magyar hitel	668.—
Allamvasut	655.—
Rimamurányi	446.50
Magyar jelzálog	447.25
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1901. július 5-én.

Magyar aranyjárdék 4%	118.—
Magyar koronajárdék	92.90
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	120.25
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	100.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	119.—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	92.75
Italmérési jog megváltási kötvény	100.20
Horvát-szlavónföldterhermentesítési kötvény	98.50
Magyar nyereség-sorsjegy-kölcsön	173.50
Tiszszabályozás szegedi sorsjegyek kölcsön	144.50
Osztrák járadékpapírban	98.75
Osztrák járadék ezüstben	98.75
Osztrák járadék aranyban	117.60
Osztrák korona járadék	95.75
Osztrák államsorsjegyek	140.—
Osztrák magyar bank részvény	16.40
Magyar hitelbankrészvény	635.—
Osztrák hitelintézet részvény	634.—
Párisi vista	95.05
20 frankos arany (Napoleon'or)	19.03
Németbirodalmi márka	117.40
London vista	239.50
20 márkás arany	23.48

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

FÜRDŐI MENETREND.

Érvényes 1901. május 1-től.

Nagyvárad—Püspök-fürdő—Félix-fürdő.

	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Nagyvárad	730	950	—	—	435	—	858
Vásártér	722	946	*1133	235	427	648	850
V.-Velenceze	740	1000	1149	301	445	705	915
Rontó †	754	1014	1203	314	459	718	929
Püspök-fürdő	805	1025	1209	321	509	726	939
Félix-fürdő	817	1037	1220	332	521	737	951

Félix-fürdő—Püspök-fürdő—Nagyvárad.

	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Félix-fürdő	820	1042	*1221	335	524	741	963
Püspök-fürdő	838	1100	1232	347	541	753	—
Rontó †	842	1104	1236	351	545	758	1000
V.-Velenceze	855	1117	1249	406	600	811	1013
Vásártér	905	1131	104	421	608	826	1020
Nagyvárad	911	1127	—	—	615	—	1023

A *-gal jelölt csak vasár- és ünnepnap közlekedik.

ELSŐ NAGYVÁRADI MECHANIKAI

Telefon-szám
398.

GÖZMOSÓDA.

Telefon-szám
398.

A legújabb angol és amerikai gépekkel felszerelve üzemét

Kolozsvári-utca 5. sz. gyártelepen megkezdte.

Elvállal minden minőségű fehérnemű, kelengye és függönyök teljes tisztítását (mosva és vasalva.)

A ruhaneműek a vállalat kocsiján hozatnak el és szállítatnak haza. A mosás tiszta vízvezetékkel történik és a ruha rongálása, a gépek szerkezeténél fogva teljesen ki van zárva, minek meggyőződése céljából a vállalat gyártelepén bárkit szívesen lát.

Vidékről érkező küldeményeket 3 napon belül szállít. — Megrendelések telefon vagy levelező-lap útján történhetnek.

144-4-10

Első nagyváradai mechanikai gözmosóda.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA R. T.

Nagyvárad, Apáczai-utca 3. szám.

Művek,

folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindenneműnyomdai munkákat
jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfek,

számlák, falragaszok,
báli meghívók,
tánczrendek, étlapok,
naptárak,
palaczkfeliratok,
névjegyek,
gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok
raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.